

General | Alba Carreres/Clara Virgili | Actualitzat el 22/11/2021 a les 07:00

Els drets dels infants en l'àmbit sanitari: vulneracions en pandèmia

Parlem amb Marta Busquets, advocada especialista en gènere i salut, sobre el marc normatiu i com podem vetllar per la salut emocional de les criatures davant una hospitalització, una anestèsia o una prova invasiva.

[inici centrareport]

[View this post on Instagram](#)

A post shared by Criar.cat (@criarcat)

El 20 de novembre se celebra el **Dia Mundial dels Drets dels Infants**, uns drets que no sempre estan ben preservats a la nostra societat i que, en el marc de la **pandèmia** per Covid-19, massa sovint s'han vist **vulnerats**, especialment en l'**àmbit sanitari**. La **separació** en el moment del naixement durant la primera onada, negar l'**acompanyament** dels pares durant una sedació o una anestèsia al·legant motius mèdics imprecisos, o practicar PCR's sense coneixement dels progenitors són pràctiques si més no qüestionables sobre les que ens convé conèixer bé els nostres **drets**.

Per això hem parlat en aquest Criar Talks amb l'advocada especialista en gènere i salut, **Marta Busquets**. Ella és, a més, membre de Dona Llum Associació Catalana per un Part Respectat, i fundadora de l'Asociación por los Derechos Reproductivos y la Salud Maternoinfantil.

La Marta ha respost algunes de les preguntes que ens han fet arribar les nostres lectores, relacionades amb l'acompanyament i els drets dels infants en l'àmbit sanitari.

[GotaVerdaPle] **Els Drets dels Infants estan recollits en una carta europea però tot i això són molt desconeguts. Què diu aquesta carta?**

En un context sanitari, sovint no se sap que hi ha una **carta europea** que estableix uns mínims als que, d'altra banda, sovint no arribem. En temes d'acompanyament, per exemple, estableix que les criatures ingressades tenen **dret a estar acompanyades** i tenint en compte l'edat, perquè no és el mateix un nen de 12 anys, que una criatura que té dies, i ens trobem que se'ls ha separat dels pares.

També hi diu que, en la mesura del possible, s'afavoreixin els tractaments ambulatoris enlloc de les **hospitalitzacions**. Parla també del **consentiment informat**, que s'ha d'informar de tot als progenitors o tutors, i sovint passa que prenen les criatures i no s'informa als pares de què se li està fent, etc.

[GotaVerdaPle] **Hi ha alguna normativa respecte a que puguem acompanyar la nostra criatura si l'han de sedar o anestesiàr?**

Sempre em resulta molt trist haver d'apel·lar a una normativa per un tema que és humà. Sovint a les criatures, des del punt de vista legislatiu, no se'ls veu com a persones, sinó com a projecte de persona.

Està recollit a la **carta de drets i deures dels pacients**. És cert que està recollit en termes generals "sempre que mèdicament sigui possible", per exemple. Però acabem sense saber quin és el motiu exacte, mèdic, per no poder acompanyar la nostra criatura.

[GotaVerdaPle] **Durant la pandèmia, en molts casos n'ho s'ha pogut acompanyar els nadons prematurs, no s'ha deixat fer el pell amb pell o el mètode cangur...**

A Espanya, per poder demandar, la legislació requereix que hi hagi un **dany**. I aquí costa molt considerar danys els **danys morals**. No és que no puguem fer res, podem **presentar queixes**, i és important. Perquè sino l'administració sempre s'escuda en que "no hi ha queixes", i que per tant la problemàtica que podem denunciar com a associació o col·lectiu, per exemple, no està recolzada o demostrada per l'existència d'aquestes queixes.

També és important posar **agraïments** a aquells professionals o centres que ho facin especialment bé. Perquè a vegades hi ha llocs on volen **fer les coses diferent**, els serveix per blindar aquella persona o pràctica davant la resta de l'equip.

[GotaVerdaPle] **Quan presqui una queixa? Quan temps pot passar fins que no la presentem?**

En temes judicials, si hi ha danys, sí que hem d'estar atents als terminis. **Per a posar una queixa no hi ha terminis**. Perquè de vegades les persones han de fer un procés fins que en poden parlar i ho poden escriure, per tant poden haver passat anys, que sempre ets a temps de posar una queixa.

A més, cal tenir en compte que si es va per **via judicial** només es poden demanar diners, no podem demanar que es **canviïn els protocols**, per exemple. En canvi, això sí que ho podem reflectir específicament a la nostra queixa, que volem que una cosa es faci diferent.

[GotaVerdaPle] **Tenim dret a demanar un canvi de pediatria?**

Sí totalment, perquè tens **dret a una segona opinió** i perquè també tenim **dret a escollir** dins les opcions que ofereix el sistema. El motiu que l'altra pediatria disponible al centre té el "cupó ple" no pot ser un motiu per negar-te el canvi de metge. O, si et toca parir a un hospital on no hi ha l'opció, per exemple, de parir en una banyera, pots demanar fer-ho en un altre centre hospitalari on sí que s'ofereixi aquesta possibilitat.

Canviar de CAP, per exemple, ja és més complicat si no està a al teva zona, perquè complica la gestió, sobretot a l'hora de fer proves, però sí que es pot demanar el canvi.

[GotaVerdaPle] **Podem negar-nos a fer-li una prova a la nostra criatura, que requereix anestèsia general?**

L'autorització l'ha de donar l'adult responsable. A vegades ens hem trobat que negar-se a una prova activa **protocols de maltractament infantil**, etc. No dic que hagi de passar, i **tenim dret a dir que no**. Hauríem de valorar el cas concret i veure si la prova es pot postposar o no. Jo recomano, per un tema pràctic i evitar que el sistema se'ns tiri a sobre, és parlar des del **demanar segones opinions**, perquè la medicina no és una ciència exacta i pots trobar professionals amb una altra opinió o amb un maneig més expectant de la situació.

[GotaVerdaPle] **Fer PCR's a les escoles sense avisar els pares, sense el consentiment específic, vulnera els seus drets?**

Des del meu punt de vista sí. Sé de casos de naixements on directament s'ha fet PCR al nou-nat sense preguntar a la mare. I **que ho digui una llei no vol dir que no sigui immoral**. Em sembla immoral, vulnerador, perquè les lleis diuen que les persones tenen dret a ser informades i prestar consentiment. L'excusa de la pandèmia a mi no em val, perquè els **drets humans fonamentals** no són un luxe per quan tot va bé, són el mínim comú denominador, han de ser la nostra guia justament quan ens trobem en aquestes situacions. I encara que un protocol, com per exemple el de poder fer PCR a les criatures a l'escola, estigui acceptat per la majoria de la població, no vol dir

que tu no tinguis dret, per exemple a posar que **ens han d'avisar** i que **haurem d'autoritzar** cada prova, és a dir, que no els donem carta blanca per fer-les quan vulguin. També és cert que a molta gent li falta informació.

[GotaVerdaPle] **Ens han contactat famílies d'infants amb necessitats especials que arran de la pandèmia o els han cancel·lat serveis que ja tenien programats, per exemple als CEDIAP, o fins i tot visites amb especialistes o proves diagnòstiques. Són drets vulnerats també?**

La pandèmia al final ha estat una situació de vulneració de drets en general. La salut no és només ser "positiu" o "negatiu" en Covid. És el que sempre intento explicar: **és impossible tenir salut en una societat sense drets humans**. S'han parat diagnòstics, seguiments mèdics, no s'han pautat medicacions? La pandèmia ha vulnerat tots aquests drets, i darrere hi ha un debat molt més estructural, d'anys acumulats de retallades en sanitat pública que l'han portat fins a la situació de no poder respondre davant d'una pandèmia. I aquestes persones que no han tingut Covid, sí que tindran un impacte en la seva salut i en la seva vida. Aquí veus tot el que la societat considera prescindible: la dependència o les necessitats especials els hem tractat com un luxe, i no, són essencials.

[GotaVerdaPle] **I tot això és denunciable?**

La pandèmia ha estat el gran paraigua, i conforme va passant la pandèmia veurem més casos d'aquests, suposo que alguns arribaran a jutjats. Veurem si en el cas de **retràs diagnòstic**, si s'estimen aquest tipus de demandes.

[GotaVerdaPle] **Hi ha hagut canvis legislatius per considerar víctimes de violència de gènere també els fills de les dones maltractades. Com es reflecteix a la realitat?**

És veritat que la llei de violència de gènere està molt pensada per la parella. La llei catalana també ha inclòs la **violència obstètrica** com a violència de gènere, però segueix estant pensada des del punt de vista de parella i en el cas de les víctimes de violència obstètrica, les compensacions, per exemple, estan enlaire. L'adultcentrisme en la seva màxima expressió és la **violència vicària**, quan es fa mal als fills per fer mal a la mare, i aquests casos es valoren des del punt de vista del mal que li han fet a la mare, i òbviament les criatures són víctimes.

Per sort ara hi ha petits canvis, encara que molt lents, i per exemple en cas de violència de gènere es **suspenen les visites** al potencial maltractador. Malauradament tot és molt més complicat, són processos llargs, a les dones els costa prendre decisions. I com a feministes ens horroritza que seguim en aquest discurs en què en aquests casos on s'ha demostrat que un home ha agredit a la seva parella, es fa compatible amb el fet que igualment pugui ser un bon pare i clar, això ens genera molts dubtes. És una tasca social de picar pedra, i canviar lleis contribueix a la al canvi de mentalitat social.

[GotaVerdaPle] **Sobre la violència obstètrica, no tothom que l'ha patit n'és conscient. Per exemple, la separació en el moment del naixement durant la pandèmia pot haver provocat danys emocionals i físics que han requerit tractaments a posteriori. Podem visibilitzar-ho i reclamar-ho?**

Seria a través de l'**expedient de responsabilitat patrimonial**, que exigeix uns requisits, com demostrar la **relació causa-efecte** de manera directa, i això és complicat. El mínim és presentar les **queixes** al departament.

No consta enlloc, per exemple, que les dones hagin de **parir amb mascareta**, només el personal sanitari, i després cada hospital fa el que vol. Passa el mateix amb la separació dels nadons de les mares. El Departament hauria de poder vetllar que aquestes directrius es compleixin, però és incapaç.

Des de **Dona Llum** presentem un "**Informe sobre violència obstètrica duant la pandèmia**" on vam recollir un munt de testimonis de dones que ho han passat malament durant la pandèmia i que sobretot, ens agraïen que les escoltàssim. Hi ha **necessitat de ser escoltades** i que els nostres relats importin. Fa anys que parlem de la violència obstètrica, i sempre se'ns ha tractat de boges. Hem necessitat que arribin les **resolucions de les Nacions Unides i del Consell d'Europa**, que donen legitimitat institucional a això, per ser preses seriosament. Et queda la sensació que amb la nostra veu hauria de ser suficient.

Les criatures són víctimes també d'aquesta violència obstètrica. Perquè violentar les mares és violentar també a les criatures. Hi ha un llibre, "Ciborg babies", on s'hi recull un article que explica que fins fa 4 dies la medicina considerava que els nadons no podien sentir dolor i per això, fins als anys 80, i **s'operava a les criatures sense anestèsia**. I a les mares que es queixaven d'això se les tractava de boges. Explica el cas dels EUA d'una criatura d'un any i pico que la van operar a cor obert sense anestèsia i que **va morir de dolor**. La mare va crear tota una campanya activista per denunciar-ho i demostrar que les criatures sentien dolor, i estem parlant de finals dels anys 80. Penso que això té molt a veure amb moltes coses que es fan encara avui dia durant els parts.

La **lluita feminista** té molt a dir en tot això, i el **patriarcat** i l'**adultisme** segueixen veient a les criatures o a les mares com a No-persones. Com a mares són responsables de fer aquerst activisme per aquestes criatures.

[info]Podeu trobar més informació de la Marta Busquets a la seva web.[/info][ficentrareport]